

Kommunedelplan for Helse og omsorg 2025-2037

Vedtatt i Hol kommunestyre 10. april 2025

K-sak 40/25

Kommunestyrets vedtak i sak 40/25, 10. april 2025:

Kommunestyret vedtar kommunedelplan helse og omsorg 2025-2027 med følgende endringer:

Endring av tittel på målområde 3 til «aktivitet og mestring i alle aldre og livssituasjoner»

Endring av formuleringen «individuell koordinator», til «koordinator» side 14

1. Bo med mestring - her må det komme en strategi for å i å vareta kommunale boliger med livsløpsstandard. Boligenhetene bør være i gangavstand til sentrum og bo- og behandlingssenter. Samt at arealområder i nærheten av sentrum holdes av til fastboende og ikke fritidsenheter. Slik at det er muligheter for å utnytte sentrumsnære områder til boliger med livsløpsstandard.

2. Velferdsteknologi: her må det inn konkrete strategier for hvordan Hol kommune skal ta i bruk velferdsteknologi som sikrer at velferdsteknologi blir implementert i mest mulig grad.

Vedlegg i rapporten, fra side 17 til 21 om B-sak som har vært til politisk behandling, tas ut og er ikke en del av vedtatt plan.

Kommunestyrets vedtak pkt. 1. og 2. er implementert i planen på følgende måte:

1. Ny tekst under Målområde 3, Bo med mestring:

Det vises til Boligstrategien (vedtatt 24.2.2022) og følgende prinsipper fra denne:

- Hol kommune skal ha tilfredsstillende kommunale utleieboliger innenfor gangavstand fra Geilo sentrum og/eller skole og barnehage til alle vanskeligstilte som trenger det. Det må vurderes om eventuelle nye kommunale boliger bygges av kommunen selv eller gjennom alternative løsninger/samarbeid med private.
- Hol kommune skal ha tilgang på tilfredsstillende kommunale utleieboliger innenfor gangavstand fra sentrum av Hovet, Holet/Moen, Skurdalen og Dagali. Antall boliger skal være tilpasset etterspørsel.

Boligene bør ha livsløpsstandard.

2. Ny tekst

Målområde 1: Strategi for e-helse i Hol kommune 2024-2027 inneholder tiltak innenfor velferdsteknologi som skal implementeres i planperioden.

Målområde 3: Detaljer for dette gis Strategi for e-helse i Hol kommune 2024-2027. Strategien inneholder også konkrete tiltak som skal implementeres i planperioden.

Innhold

Innledning.....	4
Planstatus	4
Andre relevante tema, som ikke inngår direkte i denne planen	4
Nasjonale føringer.....	4
Mål og strategier	6
Mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel.....	6
Mål for kommunedelplanen for helse og omsorg.....	6
Tilstand i Hol kommune nå	6
Demografisk utvikling	8
Utfordringsbilde. Fremtidens velferd	9
Planens fire målområder.....	10
Målområde 1: Samvirke og innovasjon: Rett ressursbruk.....	10
Tjenestedesign	11
Digitalisering, velferdsteknologi og kunstig intelligens.....	11
Dette vil vi utvikle.....	11
Målområde 2: Rett tjeneste med rett kompetanse til rett person.....	12
Dette vil vi utvikle.....	12
Målområde 3: Aktivitet og mestring i alle aldre og livssituasjoner	14
Velferdsteknologi.....	14
Bo med mestring	14
Aktivitet.....	15
Dette vil vi utvikle.....	15
Målområde 4: Barn og unge med behov for helse- og omsorgstjenester	15
Komplekse utfordringer og samordning	15
Barnet skal høres	16
Dette vil vi utvikle.....	16
Indikatorer.....	16
Figur 1. FNs bærekraftsmål. Kilde:FN-sambandet	5
Figur 2. Organisasjonskartet i helse- og omsorgsetaten	7
Figur 3. Befolkning fordelt på aldersgrupper 2023 og 2040(hovedalternativet MMMM). Kilde: SSB 07459 og 13600	9
Figur 4. Demografi i 2040. Kilde: Fremtidsverktøyet 2040, KS.....	9
Figur 5. God kvalitet koster og er faglig motiverende. Dårlig kvalitet koster mer, det gir tapt funksjon og er faglig demotiverende. Kilde: John Øvretveit: Costing Quality.....	12
Figur 6. Illustrasjon av innsatstrapp (kilde: Lurøy kommune).	13

Innledning

Kommunedelplanen for helse og omsorg i Hol kommune er et overordnet styringsdokument som viser retningen for Hol kommunes helse- og omsorgstjenester frem mot 2037.

Planen beskriver visjon, mål og strategier som kommunen arbeider etter for å sikre gode helse- og omsorgstjenester til innbyggerne. Den ivaretar målene fastsatt i kommuneplanens samfunnsdel og følger opp andre politiske vedtak og nasjonale føringer. Planen skal bidra til forutsigbarhet og beskrive hva innbyggerne kan forvente av Hol kommune og hva kommunen forventer av innbyggerne. De valgte strategiene vil ligge til grunn for prioriteringer og beslutninger i helse- og omsorgstjenestene.

Planstatus

Planen har status som kommunedelplan og gjelder for en periode på 12 år, fra 2025 til 2037. Den rulleres hvert fjerde år i den kommunale planstrategien. Status for tjenester, mål og utvikling rapporteres årlig i kommunens årsmelding, og tjenestene justeres kontinuerlig for å sikre forbedring og utvikling i tråd med rammene. Planen følges opp i handlings- og økonomiplanarbeidet. Planen gjelder for tjenester organisert under kommunalsjef helse og omsorg, og begrenser seg til helse- og omsorgstjenester. Planen inkluderer helse- og omsorgstjenester i institusjon og til hjemmeboende, aktivitet og mestring, legetjenester, og familiehuset.

Kommunedelplanen har en overordnet og helhetlig satsning, som gjelder for alle aldersgrupper

Andre relevante tema, som ikke inngår direkte i denne planen

Folkehelse er sektorovergripende, og det er utarbeidet en egen plan for folkehelsearbeidet.

NAV og sosiale tjenester, barnevern og flyktningetjenester er viktige tjenester, men inngår ikke med egne strategiske føringer i denne planen. Hol kommune samarbeider med nabokommunene om disse tjenestene. God folkehelse skapes utenfor helsetjenesten, gjennom helsefremmende bo- og levestilkår for alle innbyggere. Gode oppvekstvilkår og bistand til barn og unge er avgjørende for samfunnets bærekraft.

Nasjonale føringer

Nasjonale føringer legger vekt på verdighet, aktiv deltakelse, reduksjon i sosial ulikhet og økt samhandling med frivillig og privat sektor. FN-konvensjonene om rettigheter for mennesker med nedsatt funksjonsevne og barnekonvensjonen, sammen med norsk lov, er førende for kommunens arbeid.

Kommunen har hovedansvaret for å yte forsvarlige og tilstrekkelige helse- og omsorgstjenester til alle innbyggere. Nasjonale føringer og utredninger gir retningslinjer og forslag til hvordan oppgaver skal løses og prioriteres i sektoren.

Samhandlingsreformen fra 2012 har som mål å sikre at tjenestene gis nærmest mulig og på rett omsorgsnivå til alle som trenger det. Dette har medført en betydelig endring i fordelingen av oppgaver mellom stat, fylke og kommune, og flere oppgaver og mer ansvar er overført til kommunene.

Helsepersonellkommisjonens rapport fra 2023 beskriver de utfordringene som helse- og omsorgstjenesten står overfor, spesielt i kommunehelsetjenesten. Rapporten peker på at det i framtiden vil bli vanskeligere å få tak i nok helsepersonell til å dekke behovet. Det vil ikke være mulig å opprettholde dagens tjenestenivå med dagens organisering, og det er nødvendig å se på nye løsninger. Oppgavefordelingen i helsetjenesten må endres.

Samarbeid med andre aktører, både frivillige og private, må styrkes. Forventningsgapet mellom det ønskede og det mulige må utforskes. Rapporten understreker at samfunnet må være aldersvennlig, slik at flest mulig kan mestre hverdagen på egen hånd.

Flere nasjonale utredninger og føringer fokuserer på den eldste aldersgruppen. “Leve hele livet” (Meld. St. 15, 2017-2018) og dens satsingsområder har vært en del av arbeidet frem til nå, og “Felleskap og meistring - Bu trygt heime” (Meld. St. 24, 2022-2023) er en videreutvikling av denne. Meldingen har fire innsatsområder: levende lokalsamfunn, boligtilpasning og -planlegging, kompetente og myndiggjorte medarbeidere, samt trygghet for brukere og støtte til pårørende. Velferdsteknologiske løsninger, som utvikles raskt og følges tett, er blant virkemidlene.

Nasjonale føringer er også knyttet til FNs bærekraftsmål, som er verdens felles plan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene. Målene skal være retningsgivende for hele samfunnet. Strategiene i kommunedelplanen for helse og omsorg vil være viktige for å sikre bærekraft i lokalsamfunnet (mål 11) og tilrettelegge for god helse og livskvalitet (mål 3).

Figur 1. FNs bærekraftsmål. Kilde:FN-sambandet

Mål og strategier

Mål og strategier i kommuneplanens samfunnsdel

Mål og strategier for helse- og omsorgstjenestene i Hol kommune er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel (2018-2030). Hovedmålet er:

Innbyggere og gjester i Hol kommune skal føle trygghet for egen helse og velferd

For å nå dette målet er det lagt vekt på flere strategiske valg i kommuneplanens samfunnsdel:

- innsats og forebygging for god helse i befolkningen.
- ha et helse- og omsorgstilbud som er koordinert og fokuserer på helhet, brukermedvirkning og egenmestring.
- ha en framtidsrettet utvikling av tjenestetilbudet med fokus på investering i egnede bygg, velferdsteknologi og innovasjon. Kompetanse og infrastruktur skal utvikles for på rett måte å kunne møte den demografiske utvikling.
- aktivt delta i utvikling av regionalt samarbeid innen helse og omsorg.
- involvere egne tjenesteytere i organisasjonsutvikling for å sikre kvaliteten og brukeropplevelsen av tjenestene de skal gi.
- arbeide for at de eldre skal bo lengst mulig i egen bolig. Bruk av velferdsteknologi og Smarthus er en forutsetning.
- ha økt fokus på psykisk helse. Utvikling av tjenestene skal skje med medvirkning av brukere.
- sikre at barn får hjelp i sitt nærområde.

Mål for kommunedelplanen for helse og omsorg

Målet for kommunedelplanen for helse og omsorg er at kommunen skal tilby trygge og forsvarlige helsetjenester til innbyggere og gjester. Fokuset skal være på å levere tjenester på rett nivå med rett faglig kompetanse til rett tid, innenfor gjeldende lover, forskrifter og faglige føringer.

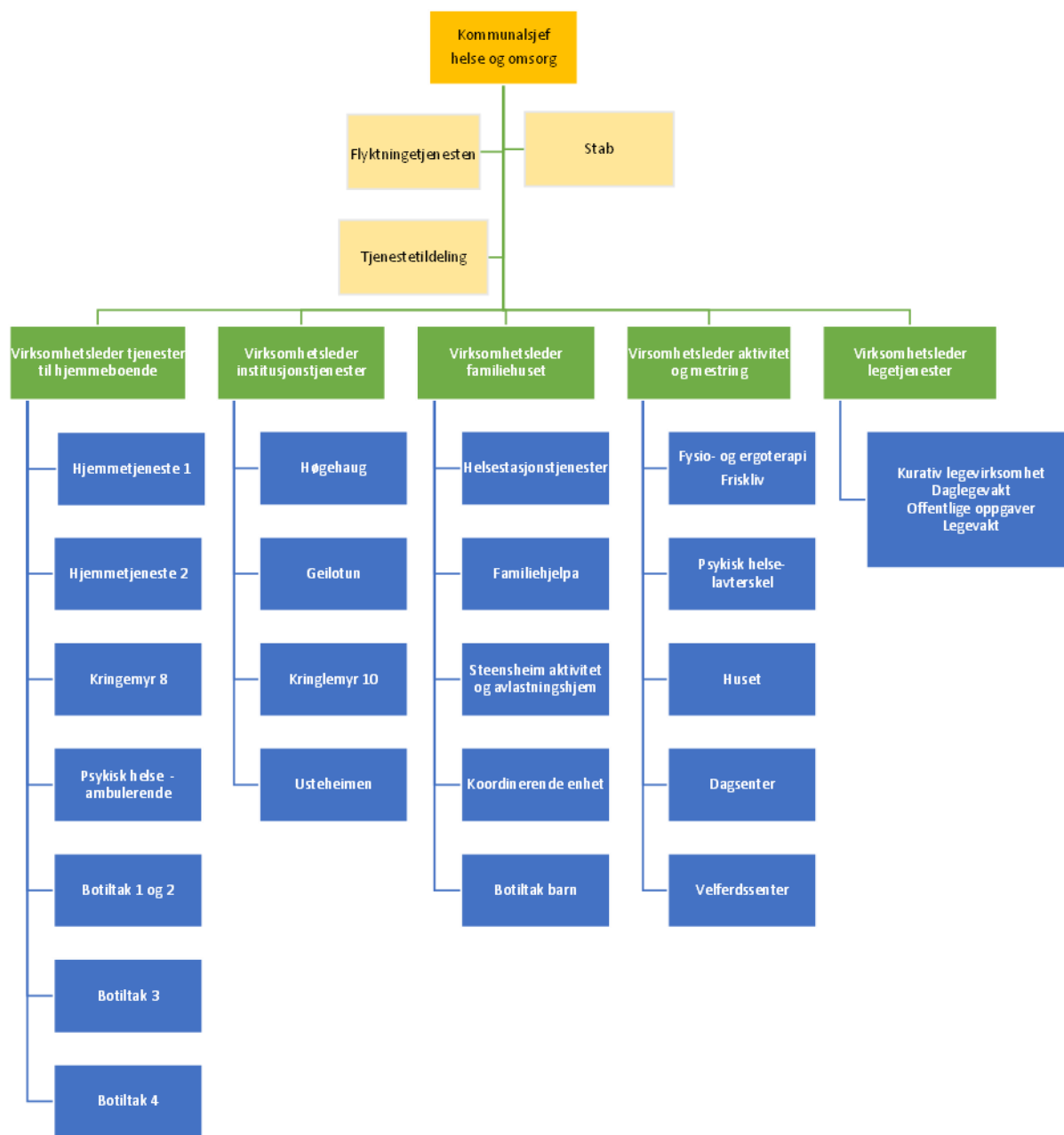
Hol kommune skal tilby trygge og forsvarlige helsetjenester til innbyggere og gjester

Tilstand i Hol kommune nå

Hol kommune har omtrent 4 500 folkeregistrerte innbyggere, men det faktiske antall personer som oppholder seg i kommunen er i gjennomsnitt cirka 13 500, på grunn av brukere av fritidsboliger og turister. I høysesongen kan antallet innbyggere daglig være opp mot 45 000, noe som stiller store krav til kommunens helse- og omsorgstjenester. Tjenestene må designes slik de er fleksible og robuste.

I 2023-2024 har helse- og omsorgstjenesten jobbet med prosjektet «Sammen om endring», med mål om å etablere en ny leder- og organisasjonsstruktur for helse og omsorg. Ledelseskompentanse er et satsningsområde og dette arbeidet vil fortsette i planperioden.

I arbeidet med «Sammen om endring» ble det gjort endringer i organisasjonskartet i helse og omsorg, og figuren under viser den nye inndelingen som ble innført fra 01.05.2023.

Figur 2. Organisasjonskartet i helse- og omsorgsetaten

Per 1. september 2024 har kommunen 45 årsverk med helsefaglig utdanning ansatt i helse- og omsorgstjenesten, fordelt på 14,02 årsverk helsefagarbeidere, 23,54 årsverk sykepleiere og 7,19 årsverk fagarbeidere. Kommunen støtter videre- og etterutdanning innen helsefagene, med 12 ansatte i ordningen, fordelt på helsefagarbeiderutdanning, fagskoleutdanning innen eldreomsorg/demens og sykepleierutdanning.

I 2023 gjennomførte Hol kommune en betydelig omstrukturering av allmennlegetjenestene, som nå er samlet på ett felles legesenter. Alle fastlegehjemlene (for tiden 9) er besatt med faste leger, og tjenestene er tilpasset den befolkning som i gjennomsnitt reelt oppholder seg i kommunen (13.500).

Helse- og omsorgstjenester til barn og unge med familier er samlet i Familiehuset, som inkluderer jordmortjenester, helsestasjon for barn og unge, skolehelsetjenesten, vaksinasjon

og smittevern, psykisk helsetjenester til barn og unge, koordinerende enhet samt avlastningstilbud for barn og unge.

Virksomheten Tjenester til hjemmeboende inneholder hjemmesykepleie, hjemmehjelp, miljøterapi og psykisk helse, samt fire bo-tiltak for ressurskrevende tjenester.

Institusjonstjenesten i kommunen består av to bo- og behandlingssenter: Geilotun, som har både langtidsplasser, korttidsplasser og omsorgsboliger med heldøgns bemanning, og Høgehaug, der de to øverste etasjene inneholder langtidsplasser for heldøgns pleie og den nederste etasjen inneholder omsorgsboliger med heldøgns bemanning. Innunder Geilotun ligger også lokasjonen Kringlemyr 10 som i dag inneholder både langtidsplasser og omsorgsbolig med heldøgns bemanning.

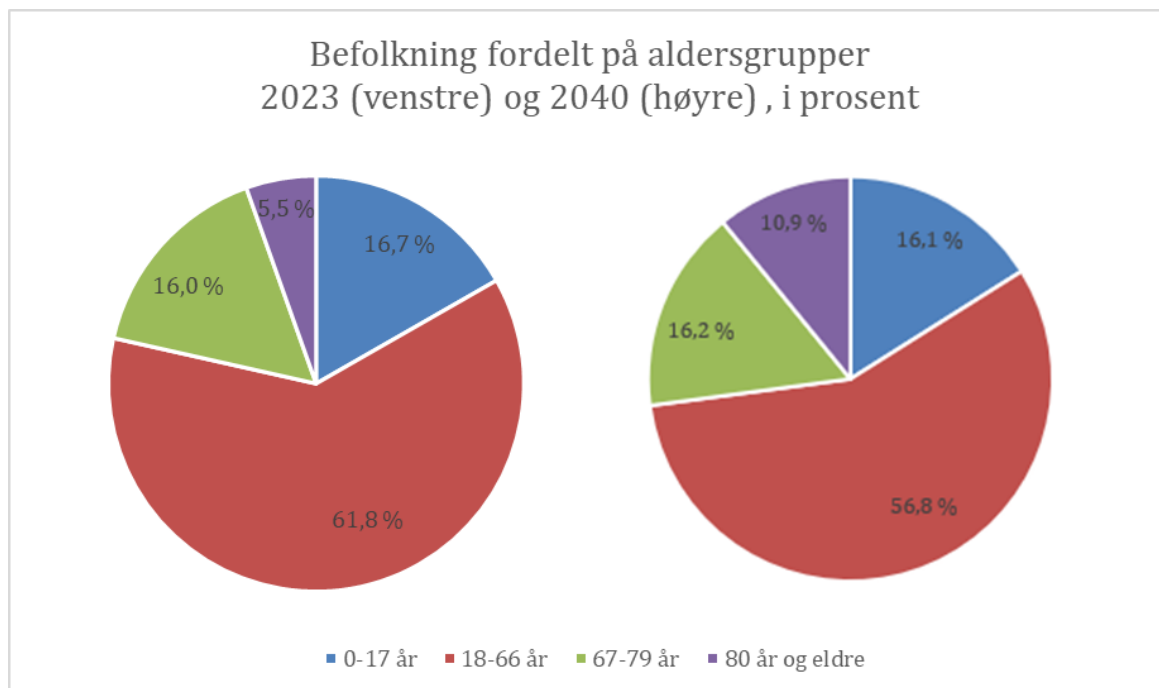
I virksomheten Aktivitet og mestring er fysio- og ergoterapitjenesten, friskliv og støttekontaktene, i tillegg til lavterskeltilbudene i psykisk helse, dagsenter og velferdssentrene.

Hol kommune samarbeider med nabokommunene om felles tjenester blant annet Hallingdal Barnevernstenjeneste og NAV Hallingdal. Hallinghelse, som inkluderer miljørettet helsevern og velferdsteknologisatsning, er et regionalt helsesamarbeid for kommunene i Hallingdal. Sammen med Vestre Viken har kommunene et felles driftsansvar for Hallingdal sjukestugu, som fungerer som et lokalmedisinsk specialistsenter og styrker de medisinske tilbudene til alle innbyggerne.

Demografisk utvikling

I nær fremtid vil andelen eldre i Hol kommune vokse, mens andelen barn, unge og innbyggere i arbeidsfør alder vil falle. Allerede i dag er andelen unge i Hol kommune lavere enn landsgjennomsnittet; i 2024 var andelen av befolkningen i alderen 0-17 år 16,7 %, sammenlignet med 20 % for landet som helhet.

Ifølge SSBs prognoser forventes andelen av befolkningen over 80 år å øke fra 5,5 % i 2023 til 10,9 % i 2040. Samtidig forventes en nedgang i andelen av befolkningen i arbeidsfør alder, mellom 18 og 66 år. Figur 3 viser befolkningen i Hol kommune fordelt på aldersgrupper for 2023 og 2040, angitt i prosent. Figur 4 viser et estimat for andelen av befolkningen i yrkesaktiv alder (20-66 år) for hele Norge og for Hol i år 2040.

Figur 3. Befolkning fordelt på aldersgrupper 2023 og 2040(hovedalternativet MMMM). Kilde: SSB 07459 og 13600

Figur 4. Demografi i 2040. Kilde: Fremtidsverktøyet 2040, KS

Utfordringsbilde. Fremtidens velferd

Det er et stort behov for helse- og omsorgstjenester både nå og i fremtiden. Dette gjelder blant annet omsorgstjenester til eldre, psykiske helsetjenester, legetjenester og tjenester til barn og unge. Å forutsi fremtiden er alltid usikkert, men basert på dagens kunnskap kan vi identifisere noen utfordringer. Hol kommune står overfor betydelige utfordringer med å sikre tilstrekkelige og riktige ressurser fremover. Med en befolkning på 4500 innbyggere og en stor tilstrømning av besøkende, er det avgjørende at vi er godt rustet til å håndtere denne varierende og tildels uforutsigbare belastningen. Det krever fleksible tjenestedesign og kompetente medarbeidere.

En stor utfordring er å rekruttere og beholde nok personell til å ivareta behovet i helse- og omsorgssektoren. Hol kommune har som mål å være en attraktiv bo- og arbeidskommune, og jobber aktivt for å tiltrekke oss arbeidskraft. Det er samtidig en nasjonal utfordring å rekruttere nok helsepersonell til kommunene. En konsekvens i Hol er at budsjettet er stadig stigende, og en betydelig andel av utgiftene går til kjøp av tjenester fra bemanningsbyrå. Kommunen har i dag relativt store utgifter til helse- og omsorgstjenester sammenlignet med landsgjennomsnittet.

Planens fire målområder

Gode helse- og omsorgstjenester er tverrfaglige og krever samarbeid mellom ulike profesjoner og brukere. For de fleste er ikke spesifikke helsetjenester det viktigste for å oppleve gode og meningsfylte hverdager. Det handler også om aktiviteter, gode måltider, trygge bosteder og sosiale møteplasser. Andre profesjoner må bidra for å oppnå helhetlige og meningsfylte tjenester.

Kommunedelplanen skal bidra til å belyse disse mulighetsrommene og fremme en helhetlig tilnærming til helse og omsorg i Hol kommune.

Fire målområder skal ivareta sentrale perspektiver i tjenestene:

1. Organisasjonsperspektivet – Samvirke og innovasjon. Rett ressursbruk
2. Fagperspektivet – Rett tjeneste med rett kompetanse til rett person
3. Innbyggerperspektivet - Aktivitet og mestring i alle aldre og livssituasjoner
4. Barn-ungeperspektivet – Barn og unge med behov for helse og omsorgstjenester

Målområde 1: Samvirke og innovasjon: Rett ressursbruk

Helse- og omsorgstjenester fungerer som et sikkerhetsnett for alle når helsen svikter. For å bevare trygge tjenester og sikre samfunnets bærekraft, må vi ta kontroll over ressursbruken nå. Dette krever innovasjon og endringer i tjenestenes innretning, samt endringer i de forestillinger og forventninger vi alle har.

Helsepersonellkommisjonens rapport beskriver utfordringsbildet vi står overfor: vi må endre måten vi organiserer tjenestene på for å sikre nødvendige helse- og omsorgstjenester til de som trenger det. Dette kan vi gjøre ved å se på vårt tjenestedesign, involvere nye faggrupper og vurdere oppgaveoverføring.

Erfaringer fra pandemien viser at andre aktører kan være en ressurs inn i helsetjenester. En enkel kartlegging av "tidstyver" (ikke helserelaterte oppgaver) ved to heldøgns institusjoner i Hol kommune i 2024 bekrefter at noen oppgaver kan løses av andre faggrupper enn helsepersonell.

For å tilby gode, trygge og stabile helse- og omsorgstjenester er kommunen avhengig av stabile, kompetente og engasjerte medarbeidere. Kontinuitet brytes av sykefravær, vakante stillinger og vikarbruk. Tydelig inkluderende ledelse skal bidra til bedre kvalitet og større handlingsrom i tjenestene.

Kontinuitet bidrar til redusert samlet ressursbruk og bedre kvalitet. For å rekruttere og beholde gode medarbeidere må jobben oppleves som faglig meningsfylt. Vi må legge til rette for godt arbeidsmiljø, meningsfulle oppgaver, balanse mellom arbeid og fritid og utviklingsmuligheter. Et aktivt fokus på kompetanse og rett ressursbruk vil bidra til dette.

Vi vil fokusere på gode styringsdata og utrede handlingsrommene innenfor tjenestedesign og e-helseløsninger.

Målet med digitalisering er å bruke teknologi til å tilby brukervennlige, effektive og pålitelige tjenester, som kan bidra til økt verdiskapning og innovasjon. I helse- og omsorgssektoren omtales dette som e-helse, for eksempel Helsenorger. Velferdsteknologiske løsninger er en del av e-helse, og omfatter tilpassede løsninger som øker mestringsevne, trygghet, sikkerhet, sosial deltakelse og mobilitet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Satsningen på digitalisering av helse- og omsorgstjenestene må være helhetlig.

Tjenstedesign

Gjennomgang og kontinuerlig forbedring av tjenstedesignet skal sikre at innbyggerne får faglig trygge tjenester innenfor bærekraftige rammer. I planperiodens første del skal kommunen utrede mulighetene for å utnytte andre faggrupper i helse- og omsorgstjenesten, med fokus på oppgaver som ikke er direkte helse- og omsorgsoppdrag. Dette er særlig relevant for heldøgns bo- og omsorgstiltak. Muligheten for å integrere lokalt næringsliv og forskning skal vektlegges, og utredningen skal inkludere lokale hoteller og Universitetet i Stavanger. Målet er å avdekke og vurdere mulighetene for samvirke og felles kompetanse.

Aktiv involvering av den enkelte brukers nærmiljø, eget nettverk og frivilligheten i vurdering av tjenstebehov og muligheter skal prioriteres og være et første trinn i ny innsatstrapp. Dette krever integrasjon og prioritering av en aktiv forvaltning med koordinering av frivillige lag og organisasjoner i helse- og omsorgstjenesten.

Våre tjenester må designes slik de er tilstrekkelig fleksible og har tilstrekkelig kapasitet til å yte tjenester til de som trenger det, når de bor eller oppholder seg i vår kommune. Det er nødvendig å ha tydelig satsning på hjemmebaserte tjenester og allmennlege tjenester, ettersom det stilles store krav til beredskap på grunn av turisme og bruk av fritidsboliger.

Riktig ressursbruk og kvalitet i institusjonstjenesten får en best med samlokalisering av avdelingene, og for å lykkes med dette må alle langtidsplasser samlokaliseres på ett sted i planperioden.

Digitalisering, velferdsteknologi og kunstig intelligens

I planperioden skal sektoren gjøre nødvendige tiltak og prioriteringer for aktiv bruk av kunstig intelligens (KI) som en del av den velferdsteknologiske løsningen. KI refererer til dataprogrammer og systemer som kan utføre oppgaver som vanligvis krever menneskelig intelligens, som læring, problemløsning og beslutningstaking. Kommunen skal bruke KI til å effektivisere tjenester ved å automatisere rutineoppgaver som saksbehandling og turnusplanlegging, noe som frigjør tid for ansatte. KI kan også analysere store datamengder for å gi innsikt som forbedrer beslutningstaking.

Hol kommune skal ta i bruk nasjonalt anbefalte løsninger som bidrar til bedre ressursutnyttelse og økt mestring for innbyggerne. Strategi for e-helse i Hol kommune 2024-2027 inneholder tiltak innenfor velferdsteknologi som skal implementeres i planperioden.

Dette vil vi utvikle

Kontinuerlig oversikt - styringsdata

Kontinuerlig oppfølging og oversikt over tjenestenes innhold, tjenesteytelser og ressursbruk er viktig informasjon for å følge tjenestenes forsvarlighet og kommunens bærekraft. Gode styringsdata er en forutsetning for å utvikle og bevare faglig gode tjenester.

Månedlig rapportering i sektoren, sammen med kvartalsrapporter, skal bidra til styringsinformasjon. Tiltaket skal utvikles gjennom planperioden i tråd med kommunens overordnede føringer og baseres på digitale rapporteringsverktøy.

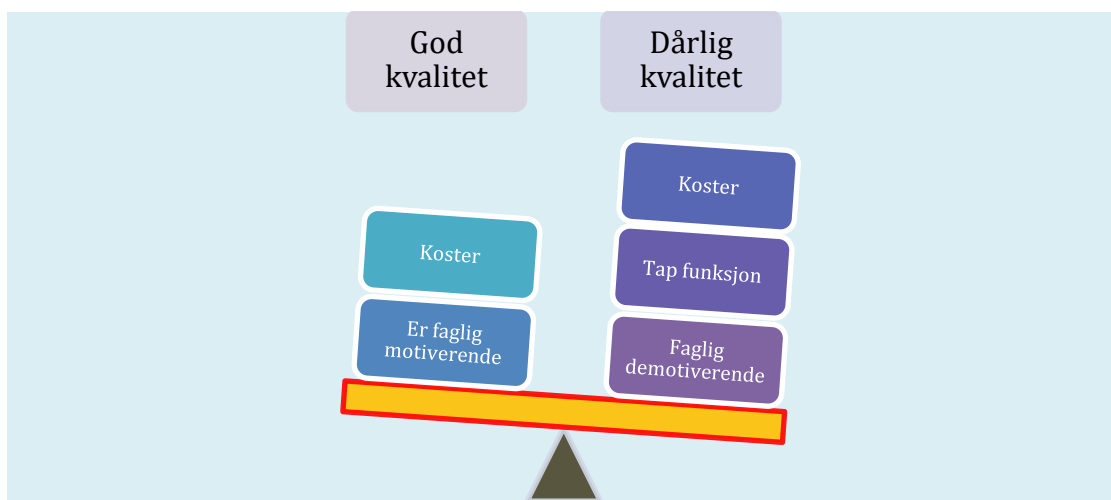
Årsrapporter i virksomhetene og for sektoren som helhet skal gi informasjon om status i forhold til strategiske valg og handlingsplaner.

Det skal etableres gode felles oversikter over tilgjengelige personellressurser. Utvikling av heltidskultur og etablering av gode kontinuitetsplaner er en del av virkemidlene for å redusere vikarbruk og sikre stabile, trygge tjenester til innbyggerne. Aktiv sykefraværsoppfølging med fokus på inkludering og involvering skal prioriteres.

I planperioden skal ulike modeller for organisering og turnus for sykepleiere og helsefagarbeidere tas i bruk i samarbeid med partene, og i tråd med valg av tjenstedesign og virksomhetens overordnede organisasjonsutvikling.

Målområde 2: Rett tjeneste med rett kompetanse til rett person

Helse- og omsorgstjenestene i Hol kommune skal være faglig forsvarlige, forutsigbare og riktig og lovmessig fordelt. God faglig kvalitet er en motivator for å beholde fagpersonell og legge til rette for kontinuerlig forbedring. Dette er grunnlaget for forsvarlige tjenester. Figur 4 under viser forskjell i ressursbruk mellom god og dårlig tjenestekvalitet.

Figur 5. God kvalitet koster og er faglig motiverende. Dårlig kvalitet koster mer, det gir tapt funksjon og er faglig demotiverende. Kilde: John Øvretveit: Costing Quality.

Rett tjeneste med rett innhold må tilpasses den enkelte innbygger innenfor det mulighetsrommet som er tilgjengelig. Dette krever god medisinsk faglig kompetanse, oversikt og samarbeid med innbygger og pårørende. Årlige revisjoner av vedtak, forebyggende hjemmebesøk, årskontroller, digitalisering, tildeling av velferdsteknologi og oppfølging etter livshendelser skal bidra til å sikre rett tjeneste til rett person.

Aktiv satsning på velferdsteknologiske løsninger og bruk av kunstig intelligens er viktige virkemidler for å oppnå bærekraftige, trygge og forsvarlige helsetjenester. E-helse og velferdsteknologi skal alltid vurderes ved tildeling av helsetjenester.

Dette vil vi utvikle

Kompetanse og kvalitetsarbeid

Helse- og omsorgssektoren i Hol kommune skal aktivt forvalte, koordinere og utvikle kompetanse til det beste for tjenestene og innbyggerne. Dette forankres i en årlig revidert kompetanseplan. Løft av digital kompetanse blant ansatte skal prioriteres.

Kvalitetsverktøyet Compilo ble innført i 2023-2024 i alle Hallingdalskommunene. Verktøyet inneholder avvikssystem og dokumentbibliotek, og kommer til å være sentralt i kvalitetsarbeidet.

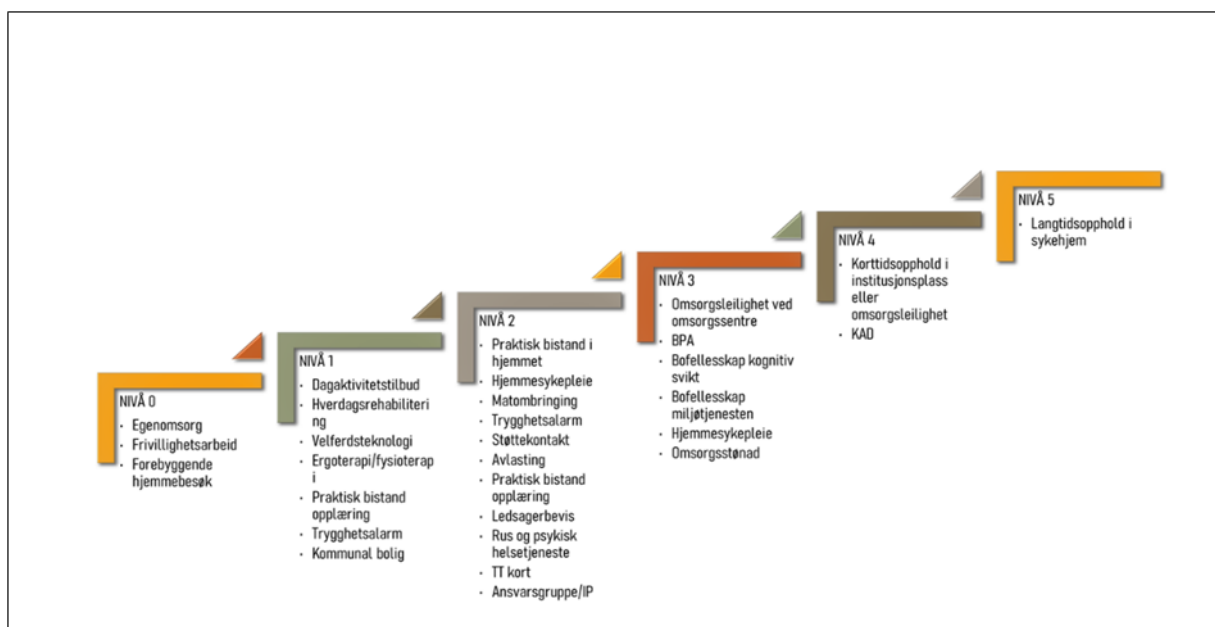
Hendelsesgjennomgang som metode ble innført fra 1. september 2023 i Hol kommune. Hverdagens hendelser gir grunnlag for læring og kontinuerlig forbedring. Ved uheldige hendelser og alvorlige avvik skal det alltid gjennomføres hendelsesgjennomgang.

Innsatstrappen

Tjenestetildeling er etablert i en egen enhet, hvor individuelle vurderinger gjøres for alle innbyggere som har behov for helse- og omsorgstjenester. Tjenestene skal tildeles basert på den enkeltes kapasitet, muligheter og mestringsevne, og utvikles i samråd med bruker og pårørende. Brukerens nettverk og tilgjengelige frivillige tjenester inngår i vurderingsgrunnlaget.

Tjenestene skal tildeles etter en faglig begrunnelse og forankres i en innsatstrapp, som samtidig tar hensyn til kommunens faktiske mulighetsrom. Vedtak om tjenester skal forvaltes aktivt, gjennom årlige revisjoner og ved endret tjenestebehov. I løpet av planperioden skal Hol kommune utarbeide en revidert og lokalt tilpasset innsatstrapp.

Figuren under viser et eksempel på innsatstrapp fra Lurøy kommune.

Figur 6. Illustrasjon av innsatstrapp (kilde: Lurøy kommune).

Innsatstrappen er en modell som viser ulike nivåer av tjenester og tiltak som tilbys innen helse- og omsorgssektoren, gradert etter hvor mye de påvirker mottakernes liv. Målet med innsatstrappen er å prioritere forebyggende og egenmestringsorienterte tiltak på de lavere trinnene, for å redusere behovet for mer kostbare og inngripende tjenester på de høyere trinnene.

Det inkluderer å legge til rette for reduksjon av dekningsgraden av heldøgns pleie- og omsorgsplasser. Dekningsgrad i heldøgns omsorg refererer til andelen av befolkningen som har tilgang til heldøgns omsorgstjenester, som sykehjemsplasser eller boliger med heldøgnsbemanning. Dette måles som en prosentandel av personer over 80 år. Dagens dekningsgrad er beregnet til 35% i Hol kommune. Det er ikke bærekraftig. I løpet av planperioden er målet å redusere dekningsgraden ned mot 25%. For å nå dette målet må vi

ha fokus på forebyggende tjenester og lavterskeltiltak. Dette handler også om utvikling og tiltak innenfor målområde 3 'Aktivitet og mestring'.

Målområde 3: Aktivitet og mestring i alle aldre og livssituasjoner

Et aldersvennlig samfunn er for alle. Målet er at alle aldersgrupper skal kunne være aktive, delta i samfunnet, bidra og unngå ensomhet og isolasjon. Dette oppnås gjennom bevisste strategiske prioriteringer i alle kommunens planverk.

Aktivitet er viktig for å forebygge ensomhet og forbedre både psykisk og fysisk helse. Det er en forutsetning for å mestre egen hverdag i nærmiljøet. Nærhet til butikker, kulturelle arenaer og sosiale møteplasser er viktig. Felles måltider kan forebygge ensomhet og forbedre ernæring, mens meningsfylte aktivitetsarenaer bidrar til god helse. Aktivitet, spesielt sammen med andre, gir gevinster gjennom hele livet. Et tiltak som kommunen vil prioritere er forebyggende hjemmebesøk for innbyggere over 80 år, som gir rom for tidlig innsats og rådgivning, og kan bidra til økt egenmestring. Forebyggende tjenester og tiltak som eksempelvis vises under nivå 0 og 1 i innsatstrappen, blir viktige for å redusere og utsette behov for kostbare tjenester.

Aktiv involvering av frivillige lag og organisasjoner øker samfunnets bærekraft. Kommunen ønsker større satsing på frivillighet gjennom utvikling av frivilligstrategi.

Velferdsteknologi

Digitale løsninger har stort potensial for å gjøre helsetjenester mer tilgjengelige, mindre inngripende og øke selvstendigheten til brukerne. Teknologiske løsninger kan også bidra til bedre ressursbruk og økt trygghet i hjemmet. Detaljer for dette gis i Strategi for e-helse i Hol kommune 2024-2027. Strategien inneholder også konkrete tiltak som skal implementeres i planperioden.

Bo med mestring

Fremtidens helse- og omsorgstjenester i Hol kommune skal fokusere på mestring og integrasjon av frivilligheten. Det skal legges til rette for sosiale møtearenaer med kultur- og underholdningsaktiviteter, dagtilbud, spisesteder og treningsfasiliteter. Disse skal være lett tilgjengelige med gangavstand og universelt utformede arealer. Målet er at flest mulig skal mestre egen hverdag i egen bolig lengst mulig.

To tjenestebaser skal utvikles, tilknyttet Høgehaug og Geilotun bo- og behandlingssentre, der Høgehaug skal utnyttes fullt som kommunens sykehjem.

Det vises til Boligstrategien (vedtatt 24.2.2022) og følgende prinsipper fra denne:

- Hol kommune skal ha tilfredsstillende kommunale utleieboliger innenfor gangavstand fra Geilo sentrum og/eller skole og barnehage til alle vanskeligstilte som trenger det. Det må vurderes om eventuelle nye kommunale boliger bygges av kommunen selv eller gjennom alternative løsninger/samarbeid med private.
- Hol kommune skal ha tilgang på tilfredsstillende kommunale utleieboliger innenfor gangavstand fra sentrum av Hovet, Holet/Moen, Skurdalen og Dagali. Antall boliger skal være tilpasset etterspørsel.

Boligene bør ha livsløpsstandard.

Aktivitet

Kommunen skal i alle vurderinger og vedtak fokusere på den enkelte innbyggers mestring av hverdagens utfordringer. Hverdagsrehabilitering vil være et sentralt virkemiddel for de som har fått nedsatt funksjonsevne og ikke lenger mestrer sin hverdag som før. Kommunen skal tilby tiltak og veiledning for å forebygge funksjonsfall og øke hverdagsmestring. Hverdagsrehabilitering og andre lavterskeltiltak skal vurderes for alle med nye helseutfordringer.

Frivillige lag og foreninger er en stor ressurs i lokalsamfunnet. Deltakelse i frivillige organisasjoner er helsefremmende for den enkelte, men kan også bidra til bedre og meningsfylte tjenester.

Selv om stadig flere har smarttelefoner eller annen digital teknologi, kan innbyggere med lav digital kompetanse oppleve økt ensomhet som en konsekvens av den raske teknologiske utviklingen. Kommunen har som mål at flest mulig skal ha digital kompetanse, og skal legge til rette for at innbyggerne skal kunne nyttiggjøre seg av teknologien. Kommunen skal ta i bruk teknologi som gir muligheter for økt deltakelse og mestring.

Dette vil vi utvikle

Det skal utredes hvordan områdene rundt Høgehaug og Geilotun bo- og behandlingssentre skal utnyttes på best mulig måte med tanke på tilgjengelighet til tilbud og tjenester. Arbeidet startet i 2024, med mål om å etablere tilstrekkelig fleksibilitet for å møte fremtidens utfordringer på en bærekraftig måte.

I planperioden skal sektoren utarbeide en frivillighetsstrategi, og mulighetsrommene for samarbeid mellom omsorgstjenester, kultur, skoler, barnehager og næringslivet skal utredes med mål om felles møtearenaer og aktiviteter.

Det skal lages tydelige mål for forebyggende hjemmebesøk og utvikle et system som sikrer måloppnåelse og riktig ressursbruk.

Målområde 4: Barn og unge med behov for helse- og omsorgstjenester

Barn og unge er dagens og fremtidens brukere og bidragsyttere. Derfor må vi satse på alle barn og unge i vårt lokalmiljø og tilrettelegge samfunnet slik at flest mulig blir i stand til å mestre egen hverdag. Dette innebærer trygge, åpne og allsidige oppvekstmiljøer tilpasset den enkeltes forutsetninger. Alle barn er avhengige av tilstedeværende, trygge og tydelige voksne på alle arenaer.

Komplekse utfordringer og samordning

Komplekse utfordringer krever innsats som går på tvers av samfunnsområder og forvaltningsgrenser. For barn og unge med behov for helse- og omsorgstjenester er utfordringene ofte sammensatte med flere aktører involvert. Samordning og koordinering av oppvekst- og helsetiltak for barn og unge er nødvendig for å sikre gode tjenester, og vi lykkes best når behov avdekkes tidlig og innsatsen tilpasses og koordineres uten unødvendig ventetid. Samordningsplikten lovfester et ansvar for kommunen til å sørge for at den enkelte tjenestemottaker får et samordnet tjenestetilbud. Når det avdekkes komplekse utfordringer hos barn og unge, skal bruk av koordinator og individuell plan være

hovedregelen. Brukermedvirkning fra barn og foresatte er avgjørende for å utforme gode og effektive tjenester.

Barnet skal høres

Kommunen skal jobbe systematisk for å ivareta barnets beste og barnets rett til å bli hørt, blant annet ved å synliggjøre dette perspektivet i alt planarbeid. Barns interesser skal løftes frem og vektlegges når det tas stilling til spørsmål som har betydning for barn. Det gjelder både barn som enkeltindivider, barn som gruppe og når barn er pårørende.

Dette vil vi utvikle

Vi skal utarbeide og iverksette rutiner for involvering av barn ved alle forhold som berører barn.

I planperioden skal tjenestene til barn og unge i oppvekst- og helse- og omsorgssektoren i Hol kommune samordnes med mål om sømløse, koordinerte tjenester. Kommunen skal ha oversikt over barn og unge som trenger koordinerte tjenester fra de to sektorene.

Systematisk tverrfaglig samarbeid mellom oppvekst og helse skal følges opp gjennom *Plan for forebygging av omsorgssvikt og utvikling av atferdsvansker* som skal godkjennes av kommunestyret årlig.

FACT ung-team er en del av satsingsområdet i samhandling mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten. Målet er å gi integrerte og langvarige behandlingstilbud til ungdom med store og sammensatte behov for psykisk helsehjelp. Vi skal være aktive i prosjektperioden å arbeide for at FACT ung skal bli et permanent tilbud.

Vi skal utrede, utvikle og etablere tverrfaglige tiltak til barn og familier med behov som vi ikke ivaretar tilstrekkelig med dagens tjenester og organisering (sykdom eller redusert omsorgsevne hos omsorgspersoner, familier med lite nettverk eller behov for praktisk hjelp, barn med behov for habilitering). Målet er å kunne gi tjenester i barnas eget lokalmiljø med nærhet til familie og andre sosiale relasjoner.

Indikatorer

For å måle fremgangen og effekten av tiltakene, trenger vi å systematisere kvalitetsarbeidet. I planperioden skal sektoren jobbe for å utvikle verktøy for evaluering av tiltakene. Da kan følgende indikatorer bli brukt under de ulike målområdene:

Målområde 1: Samvirke og innovasjon: Rett ressursbruk

- Ressursforbruk: Økonomi, ansatte/årsverk, vikarbruk.
- Kvalitet: Antall hendelser og avvik, funn og tiltak (gjennomførte planlagte).
- Rapportering av prosjekter om tjenestedesign.
- Rekruttering og fastholdelse i nøkkelfag: fastleger, sykepleiere og helsefagarbeidere, antall i videreutdanning.
- Gevinster ved bruk av digitale løsninger

Målområde 2: Rett tjeneste med rett kompetanse til rett person

- Antall brukere av de ulike tilbudene.
- Bruker- og medarbeiderevalueringer.

- Antall hjemmebesøk og tiltak
- Antall teknologiske løsninger som er i bruk
- Tiltak med bruk av frivillighet i sektoren

Målområde 3: Aktivitet og mestring i alle eldre og alle livssituasjoner

- Oversikt over vedtak og vedtakstimer.
- Antall nye vedtak med begrunnelse, antall reviderte vedtak med begrunnelse, og andel reviderte vedtak innenfor målet.
- Antall legemiddelgjennomganger med farmasøyt og oversikt over funn.
- Antall hendelsesgjennomganger med oversikt over funn og tiltak.
- Antall meldte avvik og grupper.
- Antall ansatte som har gjennomført ProAct-kurs.
- Antall teknologiske løsninger i bruk.
- Gevinster ved bruk av velferdsteknologi

Målområde 4: Barn og unge med behov for helse- og omsorgstjenester

- Andel saker der barn og unge som er berørt, er blitt hørt
- Andel barn og unge med behov som har individuell plan og koordinator
- Rapportering utviklingsprosjekter om samordning